

SULEQATIGIISITSISUT
SAMARBEJDSPARTIET

UKA2018/61

Tillie Martinussen

19. november 2018

(Inatsisartunut ilaasortaq Jens Napätôk', Partii Naleraq)

Ingerlateqatigiiffiit akileraarutaannik appaaratarsinnaaneq pillugu apeqquteqaat aallaavigalugu oqallinnissamik siunnersuummut.

(Inatsisartunut ilaasortaq Tillie Martinussen , Suleqatigiissitsisut)

Isumassarsiatsialaavoq naalagaaffittut unammillersinnaassuseqarnitta pitsanngorsartuarnissaa qularnaarlugillu aqquiti akissarsiaqarnerulersitsisinnaasut, sinneqartooruteqartarnissaq teknologimut aningaasaliissutaasinnaasunik aamma nutaaliornissaq. Tamakku tamarmik ingerlatseqatigiiffinnut akileraarutip apparneratigut pisinnaapput.

Taamaakkaluartorli pisariaqarpoq akileraartarnermut inatsisip sinneranut atalluarnissaa, tamanna suliffeqarnerup iluani kinguarsaataammat, tassa imaappoq pisariaqarpoq akileraartarnikkut iluarsartuussisoqarnissaa.

Pitsaasumik inuuneqalernissamut pitsaasumik aqquataavoq akissarsiat inuussutigineqarsinnaasut amerlassusaat, sulisatut tamaasa eqqarsaatigalugit. Ingerlatseqatigiiffinnut akileraarut apparneqartuuppat akissarsiat qaffanneqarsinnaagaluarput. Immaqa.

Ilaasa nuannaraat friiataarnissartik, allallu sulii annerusumik sulerusupput. Inuit ilaat suliffiit malersorlugit nuukkusunneq ajorput allallu nuukkusussinnaasarput. Allatut oqaatigalugu, inoqarpoq sulileqqikkusunngitsunik, naak periarfissarsiuunneqaraluarlutik aamma akileraartarnerup iluarsartuunneratigut iluaqtissarsinerunissaat anguneqartussaagaluartoq. Aningaasarsiornerput innarleruminartuuvooq, sukat ikittunnguummata.

Tungiuinermit periusissatta oqimaaqatigiisinnissaa ulloq mannanut sulii nassaarisimanngilarput. Skandinaviami tungiuinermit periuseq tassaavoq soorlu killeqanngitsumik niuernertaqannglaq inuit ataasiakkaat pisinnaatitaaffii eqqarsaatigalugit, tungiuinerulli tunngasut iluarsineqassatillugit killilersungaanningsunik niurneq sakkutigineqartarpoq, pisinnaatitaaffiit innarlernagit. Tamanna sulii sanngiiffigaarput.

Pisariaqarpoq amerlasuut sulinissaat, tamatumalu aserfallattaalinissaa sulliviillu isaatitsisugut amerlisarlugit. Ingerlatseqatigiiffinnut akileraarutip apparneratigut - allat suliniutit ilanngullugit, immaqa tamatumunnga iluaqutaasinnaaqooqaat.

**SULEQATIGIISITSUT
SAMARBEJDSPARTIET**

Assortuussutigisinnaagunangilarpulli tamatuma pisariaqartoq tassaasoq ataatsimoortumik, annikillisakkanik pisariillisakkamillu akileraartarnermut iluarsartuussinissaq, tassanilu ingerlatseqatigiiffiit akileraartutaasa appattinnerat uuttuutitut ilaalluarsinnaavoq.

Inuit sulisariaqarput, innuttaasut ilinniartariaqarput aamma inunnik isumaginninnikkut atukkat qularnaartariaqarput ineqarlunilu najugarineqarsinnaasunik - soorlu aamma akissarsiaqartitsisoqassasoq nappatigineqarsinnaasunik.

Tunguiunitsinni tunngaviulluinnarpoq amerlasuut suliffeqarnissaat, akileraarutit amerlaneroqqullugit, tunguiineq akilersorsinnaajumallugu. Ingerlatseqatigiiffiit akileraarutaannik taamaallaat appaaneq kisimi imaaassinnaavoq naammaqqajangitsoq. Soorlu akissarsiat inuussutigineqarsinnaasut eqqarsaatigalugit pingaaruteqarpoq kiffartuussinitta akiisa naleqquttuunissaat.

Ullumi kukkunerungunangilaq oqassagutta sulineq ilaatigut taarserneqartartoq ulluinnarni kiffartuussinerit akinerunerannik, immikkoortopassuarni tapiissutisisoqartarneranik aamma suliffeqarnermi n kisermaassilluni ingerlatsinermit qulangerneqarsimasuni aammassisaqqaqtuttarnermit imaluunniit kisermaasserpalaarluni ingerlatsinermit. Taamaasilluta iluanaarutinit agguagarsiat angallannerup pitsanngorsarnissaanut atortarpagut uffa pitsaanerussagaluartoq aningaasaliisartut aningaasaliitinniarsimasuugutsigit - atorlugit aningaasat akileraarutinit iluanaarutit ukiorpasuarni katersorneqarsimasut. Taamaattoqanngilarli taamaattumik tunguiineq ullumikkut imaannaangitsorsiuilereernikuvoq.

Nunami suliffippassuupput pisortanit pigineqartut. Pisortat tunguiunitsinni pingasunut avissinnaavagut soorlu Akileraartarnermut Tunguinernullu Ataatsimiititaliarsuup oqarneratut:

Aaqqissuussisut, tunisassioortut aamma aningaasalersuisut.

Aaqqissuussisut aalajangertarpaat sunik kiffartuussinernik tunniussaqaassanersugut. Tunisassioortut isumagaat kiffartuussinerit imaluunniit namminersortunut tunniuttarlugu. Aningaasalersuisut aalajangertarpaat kiffartuussinerit tamakkiisumik imaluunniit ilaannakoortumik akileraarutinit akilerneqartassanersut.

Peqataanik suliffiit 60 %-iisa missaat Namminersorlutik oqartussaneerput (2011-mi kisitsisit naapertorlugit) aamma naapertuilluarnissaq pillugu agguaariaaserput pissutaalluni peqataanillu niuerfik mikimmat, taava Danmarkimi tapiissutisianik isumalluuteqartorujussuuvugut, nuna tamakkerlugu kiffartuussineq qularnaarumallugu. Tassa imaappoq, ingerlatseqatigiiffiit akileraarutaannik appaaneq imatorsuaq iluaqusiinaviangilaq, niuerfiup killeqarnera pissutigalugu aamma akissarsiat inuussutigineqarsinnaasut amerlasoorsuunnginnerat pissutigalugu.

Aaqqiissutaasinnaavoq Naalakkersuisut oqartuuppata ingerlatseqatigiiffiit akileraarutaannik appaanermi Namminersorlutik Oqartussat suliffeqarfiutaat ilaatinneqassanngitsut. Alla aaqqiissutaasinnaasoq tassaavoq avammut tunisassioortut aamma sulliviit nutaat namminersorlutik ingerlasut appaavigineqassasut.

Alla aqqiissutaasinnaavoq aamma tassaavoq sulliviit namminersortutut ingerlasut uppersarneqarsinnaasut appaavigineqarnissaat, ilanngullu ukiuni pingasuniik tallimanut annertuumik nalikilliisinnaatitaanissaat.

SULEQATIGIISITSISUT
SAMARBEJDSPARTIET

Ingerlatseqatigiiffiit akileraarutaannik appaanerup kingunerisinnaasai arlaqarput kisianni allanut sunniuteqarsinnaasariaqarpoq taamatullu tamakkiisumut ilaasariaqarpoq, pitinnaguli misissueqqissaartoqartariaqarpoq aamma aalajangiinissap tungaanut suliarilluangaasariaqarpoq.

Aamma imaasinnaavoq namminersortut kisermaassisut iluanaarujussuuartartullu pilersittoorigut, taamaattumik tapiissutit sunniutigisnaasaat oqimaaqatigiissaariffiusariaqarpoq, suliffimmut pilersitsinissamut tamanna qanoq sunniuteqassava, naapertuilluartuliornermut isumarput naleqqersuuttariaqarparput nioqqutissanut kiffartuussinernullu tapiissutinut kiisalu niuerfiup mikilluinnarneranut. Aamma unammilleqatigiinnermi pissutsit immikkuullarissut tassunga atatillugu qissimittariaqarpagut inatsisiliuuttariaqarsinnaallugillu, qularnaarumallugu, kisermaassisuunerup allanut nuuginnarneqannginnissaa.

Soorlu ilinniarsimassutsip qaffasissusaa nalilersorluartariaqassagipput taamatullu sulerusussutsip qanoq innera - taamatullu sulinermi atukkat imaluunniit ilaannakoortumik sulinermi atukkat - taamatut aaqjissuussinermi siuariartoqarnissaanut tunngavissiiinissaq pillugu.

Pingaaruteqarporli avammut tunisassioortorta siuariartornissaasa ajoqusinnginnissaat taamatullu tungiuinitsinnik tulluussaaajuarnissarput taamatullu unammilleqatigiissinnaassusitsinik.

Taamatut naatsumik oqaaseqarlunga oqallittoqarluarumaartoq kissarpunga.